

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૨૧] ૯ એસ.સી.આર. ૩૦૭

મહારાષ્ટ્રનું રાજ્ય

વિરુદ્ધ

પંકજ જગશી ગંગર

(ફોજદારી અપીલ નંબર ૧૪૯૩/૨૦૨૧)

૩ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૧

[ન્યાયમૂર્તિ એમ. આર. શાહ અને ન્યાયમૂર્તિ સંજીવ ખન્ના]

દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦-કલમ-૩૪ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૩૮૪, ૩૮૬, ૩૮૭-મહારાષ્ટ્ર સંગઠિત અપરાધ નિયંત્રણ અધિનિયમ, ૧૯૯૯-કલમ-૨૩ (૧) (એ) અને કલમ-૨૧ (૪)-કાર્યવાહીનો કેસ કે એક આંતરરાષ્ટ્રીય ગેંગસ્ટર દ્વારા સંગઠિત અપરાધ થયો હતો અને એવું પણ જાણવા

મળ્યું હતું કે પ્રતિવાદી સમયાંતરે આવા સંગઠિત અપરાધ સિંડિકેટ અને અન્ય ગેંગને રકમ ચૂકવતો હતો જેનો ઉપયોગ તેઓ અન્ય સભ્યોની મદદ માટે રકમ ચૂકવીને કરતા હતા અને તે પણ જાણવા મળ્યું હતું કે, પ્રતિવાદી મટકા વ્યવસાય ચલાવી રહ્યો હતો-તપાસ પછી આ જોગવાઈઓ હેઠળ આરોપપત્ર રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. આઈ. પી. સી. તેમજ મહારાષ્ટ્ર સંગઠિત અપરાધ નિયંત્રણ અધિનિયમ, ૧૯૮૮ (મકોકા) હેઠળ-પ્રતિવાદી-આરોપીએ વિશેષ ન્યાયાધીશ સમક્ષ જામીન અરજી દાખલ કરી હતી, જેને નકારી કાઢવામાં આવી હતી- હાઈકોર્ટના સિંગલ જજ પણ પ્રતિવાદીને કોઈ રાહત આપવા માંગતા ન હતા અને અરજી પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી - ત્યારબાદ, આરોપીએ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ સમક્ષ રિટ અરજી દાખલ કરી હતી અને મકોકા ની કલમ-૨૩ (૧) (એ) અને કલમ-૨૧ (જ) ને રદ કરવાની માંગ કરી હતી, કારણ કે ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ ગેરબંધારણીય અને બંધારણની કલમ-૧૪ અને ૨૧ નું ઉલ્લંઘન કરતી હતી - ડિવિઝન ઉચ્ચ અદાલતની ખંડપીઠે અવલોકન કર્યું હતું કે, એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની જોગવાઈઓને લાગુ કરવા માટે મંજૂરી આપતા વધારાના પોલીસ કમિશનર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા આદેશમાં મનનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો નથી અને પ્રતિવાદીને જામીન પર મુક્ત કરીને વચગાળાની રાહત આપવામાં આવી છે - અપીલ પર, જણાવ્યું હતું કે:ઉચ્ચ અદાલતે આરોપી સામેના કથિત ગુનાઓની ગંભીરતાને બિલકુલ ધ્યાનમાં લીધી નથી-તપાસ પછી જાણવા મળ્યું કે, પ્રતિવાદી-આરોપી મટ્કાનો વ્યવસાય

ચલાવી રહ્યો છે; આંતરરાષ્ટ્રીય ગેંગસ્ટર અને તેની ગેંગને ભંડોળ પૂરું પાડી રહ્યો છે; આરોપી શસ્ત્રો, માહિતી ખરીદવાના ખર્ચ માટે ભંડોળની વ્યવસ્થા કરી રહ્યો છે અને તે સંગઠિત ગુના સિંડિકેટનો સક્રિય સભ્ય છે – ઉચ્ચ અદાલતે આઈ. પી. સી. હેઠળના અન્ય ગુનાઓના સંદર્ભમાં આરોપોને ધ્યાનમાં લીધા નથી – ઉચ્ચ અદાલતે વચગાળાની રાહતના તબક્કે આરોપીઓને મકોકા હેઠળના ગુના માટે નિર્દોષ જાહેર કર્યા અને વચગાળાના તબક્કે પ્રતિવાદીને મકોકો હેઠળ નિર્દોષ જાહેર કરીને અંતિમ રાહત આપી. , જે સંપૂર્ણપણે અસ્વીકાર્ય છે – આને આરોપી દ્વારા ફોરમ શોપિંગ કહી શકાય જે ખૂબ જ અપમાનજનક છે અને જેને મંજૂરી આપી શકાતી નથી – તેથી, હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા વિવાદિત આદેશને રદ કરવામાં આવે છે અને રદ કરવામાં આવેલ છે – પ્રતિવાદી – આરોપીને આત્મસમર્પણ કરવા અને સુનાવણીનો સામનો કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

**અપીલને મંજૂરી આપતા અદાલતે ઠેરવેલ કે:**

૧. શરૂઆતમાં, એ નોંધવું જરૂરી છે કે પ્રતિવાદી – આરોપી સામેના આક્ષેપો પ્રકૃતિમાં ખૂબ જ ગંભીર છે જે આઈપીસીની કલમ ૩૪ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૩૮૪, ૩૮૬, ૩૮૭ હેઠળ ગુના છે. રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીને ધ્યાનમાં લેતા તપાસ એજન્સીએ મહારાષ્ટ્ર સંગઠિત અપરાધ નિયંત્રણ અધિનિયમ,

૧૯૯૯ (મકોકા) ની જોગવાઈઓ લાગુ કરી છે. તપાસ બાદ આઈ. પી. સી. તેમજ મકોકા હેઠળ ગુનાઓ માટે આરોપી સામે આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું છે. વિવાદિત આદેશ દ્વારા, હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે આરોપીઓને જામીન પર મુક્ત કર્યા છે, તે પણ વચગાળાની રાહત દ્વારા. આ અદાલત દ્વારા નિર્ણયોના કેટેનામાં નિર્ધારિત કાયદા અનુસાર, ડિવિઝન બેન્ચે વચગાળાની રાહત દ્વારા આરોપીઓને જામીન પર મુક્ત ન કરવા જોઈએ [મેસર્સ નિહારિકા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્યોના કેસમાં આ અદાલતનો નિર્ણય જુઓ (ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૩૩૦/૨૦૨૧ ૧૩/૦૪/૨૦૨૧ પર નિર્ણય)].[પેરા ૯] [૩૧૪-ઈ-એચ]

૨. એ નોંધવું જરૂરી છે કે, આરોપીઓને જામીન પર મુક્ત કરતી વખતે તે પણ વચગાળાની રાહત દ્વારા ઉચ્ચ અદાલતે આરોપી સામેના કથિત ગુનાઓની ગંભીરતાને બિલકુલ ધ્યાનમાં લીધી નથી. તપાસ પછી જાણવા મળ્યું છે કે પ્રતિવાદી-આરોપી મટ્કાનો વ્યવસાય ચલાવી રહ્યો છે; આંતરરાષ્ટ્રીય ગેંગસ્ટર અને તેની ગેંગને ભંડોળ પૂરું પાડી રહ્યો છે; આરોપી શસ્ત્રો, માહિતી ખરીદવાના ખર્ચ માટે ભંડોળની વ્યવસ્થા કરી રહ્યો છે અને તે સંગઠિત ગુનાખોરી સિંડિકેટનો સક્રિય સભ્ય છે. વિવાદિત આદેશ દ્વારા, ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે, એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની જોગવાઈઓ લાગુ કરવાની મંજૂરી કાયદામાં ખરાબ છે કારણ કે રેકૉર્ડ પર કોઈ પુરાવા નથી. તેથી, ઉચ્ચ અદાલતે પણ આઈ. પી. સી.

હેઠળના અન્ય ગુનાઓના સંદર્ભમાં આરોપોને ધ્યાનમાં લીધા નથી. વચગાળાના રાહત તબક્કે એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની જોગવાઈઓ પર કેસ ચલાવવા/લાગુ કરવાની મંજૂરી અંગેના આવા નિરીક્ષણને પણ સમર્થન આપવામાં આવ્યું ન હતું. વસ્તુતઃ ઉચ્ચ અદાલતે વચગાળાની રાહતના તબક્કે મકોકા હેઠળના ગુના માટે આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કર્યા છે અને વચગાળાના તબક્કે પ્રતિવાદીને મકોકાથી નિર્દોષ જાહેર કરીને અંતિમ રાહત આપી છે, જે સંપૂર્ણપણે અસ્વીકાર્ય છે.[પેરા ૯.૧] [૩૧૪-એચ; ૩૨૫-એ-સી]

૩. એ નોંધવું જરૂરી છે કે, વિગતવાર ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા, વિશેષ ન્યાયાધીશ/મકોકાએ આરોપીઓને જામીન પર મુક્ત કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. આરોપીએ આ જ બાબતને હાઈકોર્ટમાં પડકાર્યો હતો.આરોપી દ્વારા રજૂ કરાયેલી જામીન અરજીની સુનાવણી સિંગલ જજ દ્વારા કરવામાં આવી હતી. વિદ્વાન સિંગલ જજ આરોપીને જામીન પર મુક્ત કરવા માંગતા ન હતા અને તેથી આરોપીએ તે પાછી ખેંચી લીધી અને ત્યારબાદ મકોકા (મકોકા)ના અધિકારોને પડકારવાની આડમાં હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ સમક્ષ રિટ પિટિશન દાખલ કરી અને ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં લીધા વિના, હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચે આરોપીને જામીન પર મુક્ત કરી દીધો છે, તે પણ વચગાળાની રાહત દ્વારા, જે અન્યથા આરોપી વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ મેળવી શક્યો ન હતો અને તેણે જામીન અરજી પાછી ખેંચી લીધી હતી.ઉપરોક્તને આરોપી દ્વારા ફોરમ શોપિંગ

કહી શકાય જે ખૂબ જ નાપસંદ કરાયેલ છે અને જેને મંજૂરી આપી શકાતી નથી. આ આધાર પર પણ, આરોપી જામીન પર મુક્ત થવાનો હકદાર નથી અને હાઈકોર્ટ દ્વારા આરોપીઓને જામીન પર મુક્ત કરવાનો વિવાદિત આદેશ રદ કરવામાં આવે છે અને તેને રદ કરવામાં આવે છે.[ફકરો ૯.૨] [૩૧૫-ડી-એફ]

મેસર્સ નિહારિકા ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ  
મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્યો (ક્રિમિનલ અપીલ નંબર  
૩૩૦/૨૦૨૧ પર નિર્ણય ૧૩/૦૪/૨૦૨૧)]-નો  
ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસડિક્શન: ફોજદારી અપીલ નંબર ૧૪૯૩/  
૨૦૨૧.

ક્રિમિનલ રિટ પિટિશન નંબર ૪૬૩૯/૨૦૧૮ માં બોમ્બે ખાતેની હાઈકોર્ટ  
ઓફ જ્યુડિકેચરના ૨૯/૦૧/૨૦૧૯ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

સચિન પાટીલ, રાહુલ ચિટનિસ, આદિત્ય એ. પાંડે, જીઓ જોસેફ,  
અપીલકર્તા વતી વકીલો.

સિદ્ધાર્થ દવે, વરિષ્ઠ વકીલ, આદિત્ય વર્મા, સુશ્રી પ્રિયંવદા મિશ્રા, આદિત્ય સિંહ, પ્રતિવાદીના વકીલો. અદાલતનો ચુકાદો આમના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

**ન્યાયમૂર્તિ એમ. આર. શાહ.**

૧. બોમ્બે ખાતેની હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા ક્રિમિનલ રિટ પિટિશન નંબર ૪૬૩૯/૨૦૧૮ માં પસાર કરવામાં આવેલા વિવાદિત આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ અનુભવતા, જેના દ્વારા ડિવિઝન બેન્ચે વચગાળાની રાહત દ્વારા પ્રતિવાદીને અહીં નિર્દેશ આપ્યો હતો-આરોપીઓને કાસરવડવલી પોલીસ સ્ટેશનમાં નોંધાયેલા સી. આર. નંબર ૧-૧૯૦/૨૦૧૭ માંથી ઉદ્ભવતા વિશેષ એમ. સી. ઓ. સી. નંબર ૨૪/૨૦૧૭ માં જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવે, મહારાષ્ટ્ર રાજ્યએ વર્તમાન અપીલને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે.

૨. શરૂઆતમાં, એ નોંધવું જરૂરી છે કે, વર્તમાન એ આરોપી દ્વારા ચાર મીટરની ખરીદીનું એક સ્પષ્ટ ઉદાહરણ છે જેને બિલકુલ મંજૂરી આપી શકાતી નથી. હકીકતો પોતે જ બોલે છે, જે નીચે મુજબ છે:-

૨.૧ ત્રણ નામાંકિત આરોપી વ્યક્તિઓ એટલે કે, ઇકબાલ ઇબ્રાહિમ કાસકર, ઇસરાર જમીલ સૈયદ અને મુમતાઝ એજાજ શેખ ઉર્ફે રાજુ સામે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૩૮૪, ૩૮૬, ૩૮૭ હેઠળ ગુનાઓ માટે સી. આર. નંબર ૧-૧૯૦/૨૦૧૭ તરીકે એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં આવી હતી. ફરિયાદી પક્ષ વતી કેસને વિસ્તૃત રીતે હાથ ધરવામાં આવ્યો છે અને થાણેના વિદ્વાન વિશેષ ન્યાયાધીશ (એમ. સી. ઓ. સી.) દ્વારા એમ. સી. ઓ. સી. નંબર ૨૪/૨૦૧૭ માં એક્ટિઝબિટ-૧૫ હેઠળ પસાર કરાયેલા તેમના તારીખ ૨૬/૦૩/૨૦૧૮ ના આદેશમાં વિચારણા કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા વિદ્વાન વિશેષ ન્યાયાધીશે પ્રતિવાદી દ્વારા જામીન માટે અહીં રજૂ કરેલી અરજીને નકારી કાઢી હતી અને તેથી તેનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવતું નથી. જો કે, એ નોંધવું જોઈએ કે, તપાસ દરમિયાન, એવું જાણવા મળ્યું હતું કે આંતરરાષ્ટ્રીય ગેંગસ્ટર શકીલ બાબુ મોહિદ્દીન શેખ ઉર્ફે છોટા શકીલ ઉર્ફે સી. એસ. અને ઇકબાલ ઇબ્રાહિમ કાસકર ઉર્ફે ઇકબાલ હસન શેખ ઇબ્રાહિમ દ્વારા સંગઠિત અપરાધ કરવામાં આવ્યો છે અને એવું પણ જાણવા મળ્યું હતું કે સમયાંતરે, અહીં પ્રતિવાદી આવા સંગઠિત અપરાધ સિંડિકેટ અને અન્ય ગેંગને રકમ ચૂકવતો હતો, જેનો ઉપયોગ તેઓ અન્ય સભ્યોની મદદ માટે રકમ ચૂકવીને કરતા હતા અને એવું પણ જાણવા મળ્યું હતું કે, અહીં પ્રતિવાદી અગાઉથી મંજૂરી મળ્યા પછી બોરીવલી, મુંબઈમાં મટકા વ્યવસાય ચલાવી રહ્યો છે. મહારાષ્ટ્ર સંગઠિત અપરાધ નિયંત્રણ કાયદો (મકોકા) લાગુ કરવામાં આવ્યો. તપાસ બાદ આઈપીસીની જોગવાઈઓ તેમજ

મકોકા હેઠળ આરોપપત્ર રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. આમાં પ્રતિવાદી-આરોપીએ વિદ્વાન વિશેષ ન્યાયાધીશ સમક્ષ જામીન અરજી દાખલ કરી. વિગતવાર અને તર્કપૂર્ણ ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા અને ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા આધાર રાખેલા નિવેદનો પર વિચારણા કર્યા પછી, જે આરોપપત્રનો ભાગ છે, વિદ્વાન વિશેષ ન્યાયાધીશે ૨૬/૦૩/૨૦૧૮ ના આદેશ દ્વારા ઉપરોક્ત જામીન અરજીને નકારી કાઢી હતી.

૩. વિશેષ ન્યાયાધીશ દ્વારા જામીન અરજી નામંજૂર થવાથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ અનુભવતા, પ્રતિવાદીએ અહીં-આરોપીએ જામીન અરજી નંબર ૮૫૫/૨૦૧૮ દ્વારા હાઈકોર્ટનો સંપર્ક કર્યો હતો. વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પણ આ જ સુનાવણી કરવામાં આવી હતી. વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા ૧૩/૦૭/૨૦૧૮ તારીખના આદેશ પરથી એવું જણાય છે અને તે વિવાદિત ન હોઈ શકે કે પ્રતિવાદી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા પછી-લાંબા સમય સુધી આરોપી અને જ્યારે ઉચ્ચ અદાલત કોઈ રાહત આપવા માટે ઈચ્છુક ન હતી, ત્યારે વિદ્વાન વકીલે સૂચનાઓ પર ઉપરોક્ત જામીન અરજી પાછી ખેંચી લીધી. તેથી, ઉપરોક્ત જામીન અરજીને ૧૩/૦૭/૨૦૧૮ ના આદેશ દ્વારા વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હોવાનું કહીને ફગાવી દેવામાં આવી હતી. ઉપરોક્ત જામીન અરજી પાછી ખેંચી લીધા પછી તરત જ

પ્રતિવાદી-આરોપીએ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ સમક્ષ રિટ અરજી દાખલ કરી અને નીચેની રાહત માટે પ્રાર્થના કરી:-

“(એ) એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની કલમ ૨૩ (૧) (એ) ને સંપૂર્ણપણે મનસ્વી, માર્ગદર્શિત, અમાન્ય અને આ રીતે, ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪, ૧૯ અને ૨૧નું ઉલ્લંઘન કરતી ગેરબંધારણીય હોવાને કારણે રદ કરવી; અથવા તેને ગેરબંધારણીયતાથી બચાવવા માટે એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની કલમ ૨૩ (૧) (એ) માં આવતા 'પૂર્વ મંજૂરી' શબ્દોની મર્યાદા અને અવકાશને વાંચીને, વિસ્તૃત કરીને, વર્ણવી શકાય, જેથી તે સુનિશ્ચિત કરી શકાય કે, તે સંબંધિત લોકોની સનક, કલ્પનાઓ, પૂર્વગ્રહો અને મનોગ્રસ્તિઓના આધારે ખાલી ઔપચારિકતા તરીકે પ્રસ્તુત ન થાય. સંલગ્ન અધિકારી;

(બી) એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની કલમ ૨૧ (૪) ની જોગવાઈને રદ કરો અને તેમાં સમાવિષ્ટ જામીન પર મુક્ત થવા માટે લાદવામાં આવેલી બે શરતોને ગેરબંધારણીય અને ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪ અને ૨૧નું ઉલ્લંઘન કરતી જાહેર કરો;

(સી) અરજદારને કલમ ૨૩ (૧) (એ) હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા વિવાદિત પૂર્વ મંજૂરી આદેશ (એક્ઝિઝિટ-બી સુપ્રા) ને રદ કરવો અને પરિણામે આઈપીસીની કલમ

૩૮૪,૩૮૬,૩૮૭,૩૮૮ અને ૧૨૦ (બી) અને મકોકા, ૧૯૯૯ની કલમ ૩ (૧) (ii), ૩ (૨), ૩ (૪) અને ૩ (૫) હેઠળ વિશેષ મકોકા કેસ નંબર ૨૪/૨૦૧૭ માં અરજદારની કાર્યવાહી રદ કરવી. થાણે ખાતે કાસરવડવલી પોલીસ સ્ટેશનની ગુ.ર નં 1-૧૯૦/૨૦૧૭ (એકિઝબિટ-A સુપ્રા) અને મકોકા ની કલમ ૩ (૧) (ii), ૩ (૨), ૩ (૪) અને ૩ (૫) હેઠળના ગુનાઓ માટે ૨૯/૧૧/૨૦૧૭ (એકિઝબિટ-F સુપ્રા)ની તારીખની આરોપપત્ર તેની સામે દાખલ કરવામાં આવી છે.

(ડી) ન્યાયના હિતમાં યોગ્ય માનવામાં આવે તેવી શરતો પર અરજદારને મુક્ત કરવા;

(ઈ) તાત્કાલિક અરજીના વચગાળાના/વચગાળાના તબક્કે, અંતિમ નિકાલ સુધી, અરજદારને કાસરવડવલી પોલીસ સ્ટેશન, થાણેમાં નોંધાયેલા સી. આર. નંબર એલ-૧૯૦/૨૦૧૭ માંથી ઉદ્ભવતા વિશેષ મકોકા કેસ નંબર ૨૪/૨૦૧૭ માં કસ્ટડીમાંથી મુક્ત કરી શકાય છે, જેમ કે યોગ્ય નિયમો અને શરતો પર, આ માનનીય અદાલતને યોગ્ય અને યોગ્ય લાગે છે;

૩.૧ વિવાદિત આદેશ દ્વારા ઉચ્ચ અદાલતે એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની કલમ ૨૩ (૧) (એ) ના અધિકારોને પડકારતી રિટ અરજીમાં અને એમ. સી.

ઓ. સી. એ. ની કલમ ૨૧ (જ) ની જોગવાઈઓને રદ કરવાની અને જામીન પર મુક્ત થવા માટે લાદવામાં આવેલી બે શરતોને ગેરબંધારણીય અને ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪ અને ૨૧નું ઉલ્લંઘન કરતી જાહેર કરવાની વિનંતી પર નિયમ બહાર પાડવાનો નિર્દેશ આપ્યો છે. તેથી, ઉપરોક્ત બે જોગવાઈઓની બંધારણીયતા પર હાઈકોર્ટ દ્વારા બાકી રિટ પિટિશનમાં હજુ સુધી વિચાર કરવામાં આવ્યો નથી. જો કે, ઉપરોક્ત બે જોગવાઈઓના અધિકારને પડકારતી રિટ પિટિશનમાં, ઉચ્ચ અદાલતે એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની જોગવાઈઓને લાગુ કરવા માટે વધારાના પોલીસ કમિશનર દ્વારા મંજૂરી/મંજૂરીના ગુણદોષો પર પણ વિચારણા કરી છે અને તેની સાથે વ્યવહાર કર્યો છે અને જો કે આ તબક્કે પુરાવાની વિગતવાર પ્રશંસા જરૂરી નથી, અને જાણે કે ઉચ્ચ અદાલત કલમ ૪૮૨ સી. આર. પી. સી. હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી રહી હોય અને/અથવા ડિસ્ચાર્જ અરજી પર વિચારણા કરી રહી હોય, તો ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે, વધારાના પોલીસ કમિશનર દ્વારા તારીખ ૧૦/૧૦/૨૦૧૭ ના આદેશમાં એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની જોગવાઈઓને લાગુ કરવા માટે મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

ત્યારબાદ આવું ધાર્યા પછી અને ઉપરોક્ત બે જોગવાઈઓના અધિકારને પડકારતી રિટ અરજી સ્વીકારતી વખતે, ઉચ્ચ અદાલતે નિર્દેશ આપીને વચગાળાની રાહત આપી છે કે, પ્રતિવાદીને સી. આર. નંબર ૧-૧૯૦/૨૦૧૭

માંથી ઉદ્ભવતા વિશેષ એમ. સી. ઓ. સી. નંબર ૨૪/૨૦૧૭ માં જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવે. આમ, ઉચ્ચ અદાલતે જામીનની રાહત આપી છે જે પ્રતિવાદી-આરોપી જામીન અરજીમાં વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ મેળવી શક્યા નથી.

૪. હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે પ્રતિવાદીને જામીન પર મુક્ત કરવાના વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ રાજ્ય સરકારે વચગાળાની રાહત તરીકે હાલની અપીલને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે.

૫. અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે-રાજ્યએ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે, કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, ઉચ્ચ અદાલતે પ્રતિવાદી-આરોપીને જામીન પર મુક્ત કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે અને તે પણ વચગાળાની રાહત દ્વારા.

૫.૧ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, આરોપીઓને જામીન પર મુક્ત કરતી વખતે, ઉચ્ચ અદાલતે કથિત ગુનાઓની ગંભીરતાને બિલકુલ ધ્યાનમાં લીધી નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, ઉચ્ચ અદાલતે પણ યોગ્ય રીતે પ્રશંસા કરી નથી અને એ હકીકતને ધ્યાનમાં લીધી છે કે, અગાઉ વિગતવાર

ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા વિદ્વાન વિશેષ ન્યાયાધીશ/મકોકા ન્યાયાધીશે જામીન અરજીને નકારી કાઢી હતી અને તે પછી પણ આરોપીએ ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ જામીન અરજીને પ્રાધાન્ય આપ્યું હતું, જેની સુનાવણી વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને આરોપી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ સહિત સંબંધિત પક્ષો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા પછી, વિદ્વાન સિંગલ જજ આરોપીને જામીન પર મુક્ત કરવા માટે ઇચ્છુક ન હોવાથી, આરોપીએ ઉપરોક્ત જામીન અરજી પાછી ખેંચી લીધી હતી અને ત્યારબાદ સત્તાઓને પડકારવાની આડમાં હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ સમક્ષ રિટ અરજી દાખલ કરી હતી. એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની જોગવાઈઓ અને વચગાળાની રાહત માટે વિનંતી કરી જે કમનસીબે હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવી છે.

પ.૨ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, ઉચ્ચ અદાલતે એ હકીકતને બિલકુલ ધ્યાનમાં લીધી નથી કે તપાસ પછી તપાસ એજન્સી દ્વારા આરોપી સામે વિગતવાર આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું છે.

પ.૩ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, મેસર્સ નિહારિકા ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્યો (ફિમિનલ અપીલ નંબર ૩૩૦/૨૦૨૧ પર નિર્ણય ૧૩/૦૪/૨૦૨૧) ના કેસમાં આ અદાલતના

નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા વચગાળાની રાહત દ્વારા આરોપીઓને જામીન પર મુક્ત કરવો કાયદામાં બિનટકાઉ છે.

૫.૪ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, વિવાદિત આદેશ દ્વારા ઉચ્ચ અદાલતે આરોપીઓને મકોકા હેઠળના ગુનાઓ માટે વર્ચ્યુઅલ રીતે નિર્દોષ જાહેર કર્યા છે અને તે પણ વચગાળાના તબક્કે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવેલ છે કે, વચગાળાના તબક્કે, ઉચ્ચ અદાલતે એમ. સી. ઓ. સી. એ. નો ઉપયોગ કરીને યોગ્ય અધિકારી દ્વારા આપવામાં આવેલી મંજૂરી/મંજૂરીને રદ કરી દીધી છે, જે અયોગ્ય અને અકાળ છે.

૫.૫ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, તપાસ એજન્સી દ્વારા રેકૉર્ડ પર પૂરતી સામગ્રી એકત્રિત કરવામાં આવી હતી, જે આરોપપત્રનો ભાગ હતો કે પ્રતિવાદી-આરોપી શસ્ત્રો, માહિતી ખરીદવાના ખર્ચ માટે ભંડોળની વ્યવસ્થા કરે છે અને તે સંગઠિત ગુનાખોરી સિંડિકેટનો સક્રિય સભ્ય છે.

૬. ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને, વર્તમાન અપીલને મંજૂરી આપવા માટે પ્રાર્થના કરવામાં આવે છે.

૭. પ્રતિવાદી-આરોપી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સિદ્ધાર્થ દવે દ્વારા વર્તમાન અપીલનો વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે.

૭.૧ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં અને રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રીને ધ્યાનમાં રાખીને, ઉચ્ચ અદાલતે યોગ્ય રીતે ચુકાદો આપ્યો છે કે, મકોકા હેઠળ આરોપી સામે કાર્યવાહી કરવાની મંજૂરી કાયદામાં ખરાબ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, ઉચ્ચ અદાલતે ખાસ અવલોકન કર્યું છે કે, એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની જોગવાઈઓને લાગુ કરવા માટે કોઈ નક્કર સામગ્રી નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, તેથી ઉચ્ચ અદાલતે આરોપીઓને જામીન પર મુક્ત કર્યા છે.

૭.૨ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, પ્રતિવાદીને વર્ષ ૨૦૧૯માં હાઈકોર્ટ દ્વારા જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યો છે અને બે વર્ષથી વધુ સમય વીતી ગયો છે અને આરોપીએ તેને જામીન આપતી વખતે સ્વતંત્રતાનો દુરુપયોગ કર્યો હોવાના કોઈ આક્ષેપો નથી. તેથી, ભારતના બંધારણની કલમ ૧૩૬ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને હાઈકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા જામીનને રદ ન કરવાની વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૮. અમે સંબંધિત પક્ષો વતી હાજર રહેલા વિજ્ઞાન વકીલને લાંબા સમય સુધી સાંભળ્યું છે.

૯. શરૂઆતમાં, એ નોંધવું જરૂરી છે કે પ્રતિવાદી-આરોપી સામેના આક્ષેપો પ્રકૃતિમાં ખૂબ જ ગંભીર છે. જે આઈપીસીની કલમ ૩૪ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૩૮૪, ૩૮૬, ૩૮૭ હેઠળ ગુના છે. રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીને ધ્યાનમાં લઈને તપાસ એજન્સીએ મકોકા ની જોગવાઈઓ લાગુ કરી છે. તપાસ બાદ આઈ. પી. સી. તેમજ મકોકા હેઠળ ગુનાઓ માટે આરોપી સામે આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું છે. વિવાદિત આદેશ દ્વારા, હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે આરોપીઓને જામીન પર મુક્ત કર્યા છે, તે પણ વચગાળાની રાહત દ્વારા. આ અદાલત દ્વારા નિર્ણયોના કેટેનામાં નિર્ધારિત કાયદા અનુસાર, ડિવિઝન બેન્ચે વચગાળાની રાહત દ્વારા આરોપીઓને જામીન પર મુક્ત ન કરવા જોઈએ. **મેસર્સ નિહારિકા ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્યોના** કેસમાં આ અદાલતનો નિર્ણય જુઓ (ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૩૩૦/૨૦૨૧ ૧૩/૦૪/૨૦૨૧ પર નિર્ણય)]

૯.૧ એ નોંધવું જરૂરી છે કે, આરોપીઓને જામીન પર મુક્ત કરતી વખતે તે પણ વચગાળાની રાહત દ્વારા ઉચ્ચ અદાલતે આરોપી સામેના કથિત ગુનાઓની ગંભીરતાને બિલકુલ ધ્યાનમાં લીધી નથી. તપાસ પછી જાણવા

મળ્યું છે કે, પ્રતિવાદી-આરોપી મટ્કાનો વ્યવસાય ચલાવી રહ્યો છે; છોટા શકીલ અને તેની ગેંગને ભંડોળ પૂરું પાડી રહ્યો છે; આરોપી શસ્ત્રો, માહિતી ખરીદવાના ખર્ચ માટે ભંડોળની વ્યવસ્થા કરી રહ્યો છે અને તે સંગઠિત ગુનાખોરી સિંડિકેટનો સક્રિય સભ્ય છે. વિવાદિત આદેશ દ્વારા, ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની જોગવાઈઓ લાગુ કરવાની મંજૂરી કાયદામાં ખરાબ છે. કારણ કે રેકૉર્ડ પર કોઈ પુરાવા નથી. તેથી, ઉચ્ચ અદાલતે પણ આઈ. પી. સી. હેઠળના અન્ય ગુનાઓના સંદર્ભમાં આરોપોને ધ્યાનમાં લીધા નથી. વચગાળાના રાહત તબક્કે એમ. સી. ઓ. સી. એ. ની જોગવાઈઓ પર કેસ ચલાવવા/લાગુ કરવાની મંજૂરી અંગેના આવા નિરીક્ષણની પણ જરૂર નહોતી. વસ્તુતઃ ઉચ્ચ અદાલતે વચગાળાની રાહતના તબક્કે મકોકા હેઠળના ગુના માટે આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કર્યા છે અને વચગાળાના તબક્કે પ્રતિવાદીને મકોકાથી નિર્દોષ જાહેર કરીને અંતિમ રાહત આપી છે, જે સંપૂર્ણપણે અસ્વીકાર્ય છે.

૯.૨ એ નોંધવું જરૂરી છે કે વિગતવાર ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા, વિદ્વાન વિશેષ ન્યાયાધીશ/મકોકાએ આરોપીઓને જામીન પર મુક્ત કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. આરોપીએ આ જ બાબતને હાઈકોર્ટમાં પડકાર્યો હતો. આરોપી દ્વારા રજૂ કરાયેલી જામીન અરજીની સુનાવણી વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા કરવામાં આવી હતી. વિદ્વાન સિંગલ જજ આરોપીને જામીન પર મુક્ત કરવા માંગતા ન

હતા અને તેથી આરોપીએ તે પાછી ખેંચી લીધી અને ત્યારબાદ મકોકા (મકોકા) ના અધિકારોને પડકારવાની આડમાં હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ સમક્ષ રિટ પિટિશન દાખલ કરી અને ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં લીધા વિના, હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચે આરોપીને જામીન પર મુક્ત કરી દીધો છે, તે પણ વચગાળાની રાહત દ્વારા, જે અન્યથા આરોપી વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ મેળવી શક્યો ન હતો અને તેણે જામીન અરજી પાછી ખેંચી લીધી હતી. ઉપરોક્તને આરોપી દ્વારા ફોરમ શોર્પિંગ કહી શકાય. જે ખૂબ જ નાપસંદ કરાયેલ છે અને જેને મંજૂરી આપી શકાતી નથી. આ આધાર પર પણ, આરોપી જામીન પર મુક્ત થવાનો હકદાર નથી અને હાઈકોર્ટ દ્વારા આરોપીઓને જામીન પર મુક્ત કરવાનો વિવાદિત આદેશ રદ કરવામાં આવે છે અને તેને રદ કરવામાં આવે છે.

૧૦. હવે જ્યાં સુધી આરોપી વતી રજૂઆતોની વાત છે કે, હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત આદેશને અનુસરીને વર્ષ ૨૦૧૮માં આરોપીને મુક્ત કરવામાં આવ્યો છે અને ત્યારબાદ તેણે તેને જામીન પર મુક્ત કરતી વખતે દર્શાવેલી સ્વતંત્રતાનો દુરુપયોગ કર્યો નથી, તેથી વિવાદિત આદેશ રદ ન થઈ શકે અને જામીન રદ ન થઈ શકે, તે નોંધવું જરૂરી છે કે, આ અદાલત દ્વારા આરોપીઓને જામીન પર મુક્ત કરવાના ખોટા આદેશને રદ કરવા અને રદ કરવાના નિર્ણયોમાં આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કાયદા અનુસાર, બંને અલગ અલગ પગ પર ઊભા છે. અને વિવિધ માપદંડ લાગુ થશે. તે જામીન રદ કરવાનો

પ્રશ્ન નથી, પરંતુ આરોપીઓને જામીન પર મુક્ત કરવાના અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા ખોટા આદેશને રદ કરવાનો અને રદ કરવાનો પ્રશ્ન છે.

૧૧. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપર જણાવેલા કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, વર્તમાન અપીલ સફળ થાય છે. કાસારવડવલી પોલીસમાં નોંધાયેલા સી. આર. નંબર આઈ-૧૯૦/૨૦૧૭ માંથી ઉદ્ભવતા વિશેષ એમ. સી. ઓ. સી. નંબર ૨૪/૨૦૧૭ ના સંબંધમાં પ્રતિવાદી-આરોપીને જામીન પર મુક્ત કરતી ક્રિમિનલ રિટ પિટિશન નંબર ૪૬૩૯/૨૦૧૮ માં હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા પસાર કરાયેલો વિવાદિત આદેશ આથી રદ કરવામાં આવે છે અને બાજુ પર મુકવામાં આવે છે. પરિણામે પ્રતિવાદી-આરોપીને તાત્કાલિક આત્મસમર્પણ કરવા અને સુનાવણીનો સામનો કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. જો પ્રતિવાદી તાત્કાલિક આત્મસમર્પણ ન કરે, તો તેની હાજરી સંબંધિત અદાલત દ્વારા બિનજામીનપાત્ર વોરંટ જારી કરીને સુરક્ષિત કરવામાં આવે.તે મુજબ વર્તમાન અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

*This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા

ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.